

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 23/04134-84
Saksbehandler Mats Stave Aanonsen

Utvalg	Møtedato
Ungdommens fylkesutvalg 2024	13.11.2024
Fylkeseldrerådet	13.11.2024
Råd for personer med funksjonsnedsettelse i Agder	13.11.2024
Råd for likestilling, inkludering og mangfold i Agder	13.11.2024
Hovedutvalg for utdanning og folkehelse	19.11.2024
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	21.11.2024
Fylkesutvalget	26.11.2024
Fylkestinget	10.12.2024

Regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 – 2034. Endelig behandling etter høring

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Fylkestinget vedtar regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 – 2034, med handlingsprogrammet for perioden 2025 – 2028.
2. Planen erstatter følgende planer:
 - Regional plan for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet – lokale og regionale kulturarenaer Aust-Agder 2018-2021 ("Aktive austegder II")
 - Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020 (Vest-Agder)
 - Folkehelsestrategi for Agder 2018-2025; de delene som omhandler fysisk aktivitet og nærmiljø

Vedlegg

1. Planforslag til vedtak
2. Handlingsprogram til vedtak
3. Regionale prioriteringer og retningslinjer for tilskudd til friluftsliv
4. Sammendrag høringsinnspill med vurderinger
5. Alle høringsuttalelser i originalversjon
6. Planforslag med sporing av endringer
7. Handlingsprogram med sporing av endringer
8. Kunnskapsgrunnlag, planprosess og medvirkning

Sammendrag

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at fylkestinget vedtar forslaget til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 – 2034, med handlingsprogrammet for perioden 2025 – 2028. Planen erstatter Regional plan for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet – lokale og regionale kulturarenaer Aust-Agder 2018-2021 ("Aktive austegder II"), Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020 (Vest-Agder) og de delene av Folkehelsestrategi for Agder 2018-2025 som omhandler fysisk aktivitet og nærmiljø.

Regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 – 2034, med handlingsprogram, har vært på høring i perioden 15. mai til 13. september. Det kom inn 20 høringsuttalelser. Med bakgrunn i innspillene fra høringen har fylkeskommunedirektøren foretatt noen endringer i det nye planforslaget som legges fram til endelig politisk behandling.

Saksopplysninger

Fylkestinget vedtok gjennom regional planstrategi for Agder 2020 - 2024 at det skal utarbeides en regional plan for fysisk aktivitet, idrett, friluftsliv og folkehelse (FT-sak 63/20,20. oktober 2020). Ifølge planstrategien skal planen følge opp nasjonal handlingsplan for fysisk aktivitet 2020 – 2029 «Sammen for aktive liv» og danne grunnlag for prioritering av tilskudd innenfor idrett og friluftsliv, kommuneoverskridende tiltak og større prosjekter. I tillegg skal planen bidra til å samordne innsats mellom offentlig, frivillig og privat sektor. Selv om planen vil berøre en rekke temaer skal den likevel være kortfattet og spisset, og primært være et dokument for utforming av en regional politikk på feltet.

I tråd med plan og bygningsloven § 8-2, skal planen legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen. Regional plan for fysiske aktive liv 2024 – 2034 erstatter følgende planer:

- Regional plan for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet – lokale og regionale kulturarenaer Aust-Agder 2018 – 2021 ("Aktive austegder II")
- Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014 – 2020 (Vest-Agder)
- De delene av Folkehelsestrategi for Agder 2018 – 2025 som omhandler fysisk aktivitet og nærmiljø

Forarbeidet til planen begynte høsten 2022, og i februar 2023 varslet fylkestinget formelt oppstart av arbeidet ved å sende forslag til planprogrammet på høring (FT-sak 7/23). I juni 2023 ble planprogrammet vedtatt av fylkestinget (FT-sak 32/23). Planen strekker seg over en tiårsperiode, fra 2024 – 2034. Det første handlingsprogrammet vil ha en varighet på fire år, 2025 – 2028, men kan også rulleres før.

Det er lagt vekt på en åpen og bred medvirkningsprosess, som skissert i planprogrammet. Hovedtyngden av dialog- og medvirkningsfasen ble gjennomført høsten 2023, mens jevnlige møter med referansegruppa er blitt gjennomført også vinter/vår 2024. Referansegruppa består av fagpersoner som har bidratt med verdifull ekspertise og nøkkelkompetanse, gitt sine vurderinger og innspill til planprosjektet og er sammensatt av representanter fra fem kommuner, Universitetet i Agder, Agder idrettskrets, DNT Sør og Midt-Agder friluftsråd.

Både Universitetet i Agder og Tverga, ressurscenteret for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet, ble tidlig i planprosessen invitert til å bidra med kunnskap, og er viktige bidragsyttere til planens kunnskapsgrunnlag.

Dialogen og medvirkningen viste at alle som har uttalt seg i planprosessen støtter formålet med planen. Gjennom tilbakemeldinger og innspill er det valgt å ta noen hovedgrep for å sette retning for planen. Hovedgrepene i planen er å styrke satsingen på tilrettelegging for økt fysisk aktivitet i nærmiljøet, gjøre det enklere for innbyggerne å bli mer fysisk aktive, samt stimulere til økt aktivitetsnivå hos de minst fysisk aktive eller de som opplever barrierer for deltakelse. I tillegg legger planen føringer for hvordan kommunal og regional arealplanlegging skal ivareta og tilrettelegge for befolkningens muligheter for fysisk aktivitet.

Fylkestinget vedtok på møtet 7. mai 2024 (FT-sak 36/24) å sende planforslaget på høring med frist 13. september. I høringsbrevet ble det bedt om innspill til alle deler av planforslaget og til handlingsprogrammet, og spesielt til hvordan inaktive kan inkluderes og nås i planarbeidet. Kommunene ble bedt om å ta stilling til hva som omhandler kommunale tiltak i handlingsprogrammet.

I løpet av høringsperioden kom det inn 20 innspill, hvorav seks kommuner, tre kommunale medvirkningsråd, statsforvalter og ti organisasjoner. Store deler av innspillene retter seg mot handlingsprogrammet, men også til innholdet og strukturen i planforslaget. Hovedinntrykket av innspillene er at dette er en plan det er behov for, og flere støtter planforslaget.

Planforslaget har også fått innspill på at funksjonsnedsattes behov og tilrettelegging er for lite omtalt og behandlet i planen. Det samme gjelder for eldre. I innspillet fra Funksjonshemmedes fellesorganisasjon Agder (FFO) kommer det frem at planen er god, men for voluminøs, rotete, ustrukturert og full av gjentakelser. Og derfor er det foreslått en omstrukturering av planen for å skape et verktøy som stimulerer til et aktivt liv.

Statsforvalteren i Agder er positive til planen og kommer med noen konkrete forslag til justeringer. Statsforvalter støtter at planen har flere konkrete delmål, som blant annet at andelen som oppfyller de helsemessige anbefalingene om fysisk aktivitet er økt med 15 prosentpoeng og at alle innbyggere i Agder bor nærmere enn 500 meter fra tursti, turvei eller allment tilgjengelige grønnstruktur.

Høringsuttalelsene er oppsummert og nærmere vurdert i vedlegg 4 til saken. Vedlegg 5 gjengir alle uttalelser i originalversjon, og vedlegg 6 og 7 viser foreslåtte endringer i henholdsvis planforslag og forslag til handlingsprogram.

Vurderinger

Fylkeskommunedirektørens justerte planforslag er basert på faglige vurderinger og på høringsuttalelsene som kom inn under høringsperioden. Fylkeskommunedirektøren vil gjøre spesielt oppmerksom på følgende endringer som er foretatt i planforslaget etter høring:

- Universell utforming og tilgjengelighet for alle er mer vektlagt i plandokumentene, og det er gjort justeringer på flere tiltak for å understøtte dette.
- Frivillige organisasjoner, som også innebærer organisasjoner for personer med funksjonsnedsettelse, er foreslått inkludert som samarbeidspartner i flere tiltak, blant annet tiltak nr. 7, 8, 16 og 26.
- Det er foreslått ny strategi 4 under tema inkludering, som handler om rekruttering- og frafallsutfordringen i idretten for å dreie fokus fra prestasjon til bevegelsesglede.
- Det er kommet inn mange innspill knyttet til hverdagsaktivitet i form av sykkel og gange og kollektivtrafikk. Derfor er det gjort en presisering av avsnittet om tilstøtende regionale planer, særlig knyttet til regional plan for mobilitet som ivaretar infrastruktur for sykkel og gange og utvikling av kollektivtransport.

- Basert på presiseringen om tilstøtende regional plan for mobilitet er strategien «Kollektivtilbudet til viktige friluftsområder og utfartssteder styrkes for å øke tilgjengelighet for alle og for å redusere trafikk og parkeringsproblemer» fjernet. Denne strategien er allerede ivarettatt i regional plan for mobilitet.
- Tiltak i handlingsprogrammet som var oppgitt med økonomisk konsekvens i form av et gitt beløp eller prosent er justert slik at tiltaket består, men den økonomiske konsekvensen vurderes inn i budsjettarbeidene i fylkeskommunen fremfor tallfestet i handlingsprogrammet. Dette gjelder tiltak nr. 4, 10, 41 og 63.

I høringsprosessen har planens eksterne referansegruppe blitt involvert, hvorav flere av dem har vurdert at arbeidet inn i denne gruppen anses som deres høringsinnspill. Vurderingene og forslagene til endring er forankret i referansegruppa.

Regionplan Agder 2030

Gjennomføringen av regional plan for fysisk aktive liv i Agder vil bidra til å oppnå flere av målene i Regionplan Agder 2030, spesielt hovedmål 1.4 innenfor satsingsområdet «Attraktivt og miljøvennlig Agder» som også er målet i regional plan for fysisk aktive liv i Agder: «Agder er et aktivitetsvennlig samfunn med nærmiljøer, sosiale møteplasser og friluftslivsområder som bidrar til at flere er mer fysisk aktive.»

Planens vil stimulere til å styrke satsingen på tilrettelegging for økt fysisk aktivitet i nærmiljøet, gjøre det enklere for innbyggerne å bli mer fysisk aktive, samt stimulere til økt aktivitetsnivå hos de minst fysisk aktive eller de som opplever barrierer for deltakelse.

Barn og unge er en viktig målgruppe i planen, og blant annet helsefremmende barnehager og skoler, i tillegg til deres uteområder, er løftet frem som prioritert område i planforslaget.

Økonomiske konsekvenser

Gjennomføringen av planen med de tiltakene som er oppført i handlingsprogrammet vil kreve personalressurser over flere år, blant annet fra avdelingene folkehelse, bærekraftig utvikling og kultur, idrett og frivillighet.

I og med at mye av ansvaret for å nå målene i planen ligger hos kommunene, må det regnes med økt behov for veiledning av kommunene fra fylkeskommunen. Dette vil sammen med foreslåtte tiltak som kan ha en mulig økonomisk konsekvens, bli konkret avklart i arbeidet med handlings- og økonomiplanen.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at fylkestinget vedtar forslaget til regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024 – 2034, med handlingsprogrammet for perioden 2025 – 2028.

Planen erstatter Regional plan for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet – lokale og regionale kulturarenaer Aust-Agder 2018-2021 ("Aktive austegder II"), Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020 (Vest-Agder) og de delene av Folkehelsestrategi for Agder 2018-2025 som omhandler fysisk aktivitet og nærmiljø.

Kristiansand, 23.10.2024

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør